

Osvrta i kritike

Milovan Tatarin, *Feniks Život i djelo Nikolice Bunića*. Zagreb: Nakladni zavod Matice hrvatske 2004.

Ova monografija Milovana Tatarina, docenta na osječkome Filozofskom fakultetu gdje predaje stariju hrvatsku književnost, unosi značajnu novinu u dosadašnja saznanja o hrvatskome književnom baroku i razumijevanje svijeta i prilika u kojem je on nastajao. Istraživačku pažnju autor je ovdje usmjerio na književno djelo Nikolice (Bona) Bunića, mladeg sina znamenita baroknog lirika Điva Bunića Vučića, prateći pritom i njegovu ulogu dionika izvršne vlasti Dubrovačke Republike u dramatičnim danima, mjesecima pa i godinama nakon razorna potresa 1667. godine, kao i u diplomatskim misijama vezanim uz delikatne političke odnose Republike s Mlečanima i Turcima, kojom je prigodom i tragično izgubio život u silistrijskoj tamnici.

Upravo su kroz taj domoljubni čin i historiografija i književna povijest doživljavale do sada Nikolicu Bonu, pa se o njemu najčešće govorilo i pisalo kao o vještu diplomatu i iskrenu domoljubu, dok se njegov pjesnički opus stavljao na marginu književnog zanimanja. Već su naši najstariji književni povjesničari zanemarivali njegov pjesnički talent pristupajući mu pausalno i površno. Stoga opus Nikolice Bone nikada nije bio predmetom posebne i cjelovite interpretacije. U recentnim sveobuhvatnim prikazima hrvatske književnosti (Frangeš, Jelčić) Nikolica Bona nije uopće spomenut, ali je bilo i nastojanja da se redefinira njegov književni status (Slobodan P. Novak).

Upravo u tu redefiniciju strastveno se upustio Tatarin prezentirajući u ovoj monografiji o Nikolici Boni sve njegove poznate književne tekstove, čemu je prethodilo ponajprije mukotrpno traganje za brojnim rukopisima raspršenima po različitim arhivima i knjižnicama. Uz zahtjevan filološki posao, autor ih je tekstološki obradio, protumačivši ih istodobno njihovim povijesnim i religioznim kontekstom. Potom ih je i estetski ocijenio, utvrdivši da je neveliki

pjesnički opus Nikolice Bone književno vrijedan i da otkrivanje njegova "zanemarenog pjesničkog svijeta", u kojem pronalazi dopunjenu biblijsku priču, psihološki produbljene likove, karakternu plastičnost i figuralni govor, bez obzira na njegovu tematsku i žanrovsku jednodimenzionalnost, obogaćuje sliku hrvatskog književnog baroka. Tatarin zaključuje da je Nikolica Bona savladao barokni način pjevanja, da je efektno ukrasio novozavjetnu priču novim elementima iako je njegova pjesnička stilizacija odmjerena a "retorički aparat donekle smiren", te da su pojedine opisne dionice *Glavosječnja* "lijep primjer barokne sklonosti pikturnom".

Pored vrlo pomno istražena životopisa Nikolice Bone, bibliografije i prikaza literature o ovom piscu, usporedbi njegovih pjesama sa sličnim djelima mlađih i starijih suvremenika, Milovan Tatarin donio je u ovoj monografiji vrlo temeljite i korisne podatke o svim rukopisima (o kojima do sada postoje saznanja) njegovih djela, kao što je redosljed njihova nastanka, njihove međusobne razlike te protumačio i tiskana izdanja Boninih pjesama, pa se tako u ovoj monografiji ponovno javlja originalni naslov pjesme *Grad Dubrovnik vlastelom u trešnjju*, prema knjižici objavljenoj u Anconi 1667. godine, a ne *Grad Dubrovnik vlastelom u trešnji*, kako se uglavnom navodi od objavljivanja u *Danici ilirskoj* 1841. godine. Osobita je vrijednost ove knjige što je u njoj autor objavio sva poznata djela Nikolice Bone u suvremenoj transkripciji, pa su na taj način ona dostupna i manje upućenu čitatelju.

Slavica Stojan